

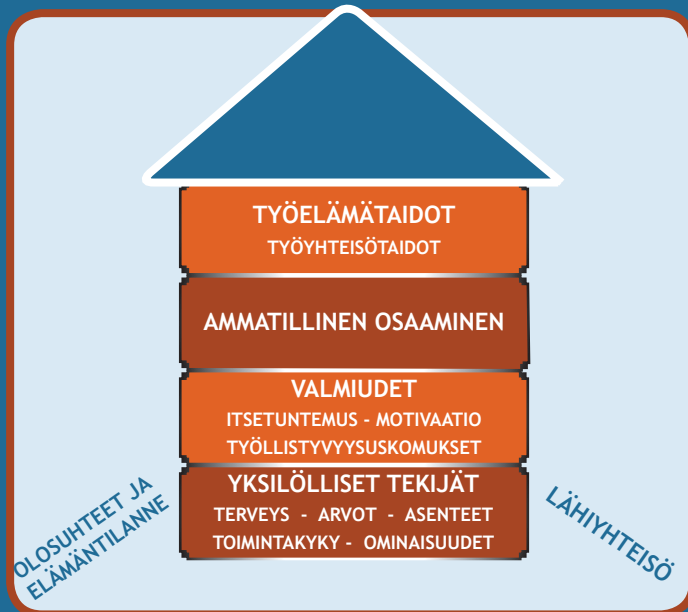
TYÖELÄMÄÄN OHJAUKSEN KÄSIKIRJA

OPINTO-OHJAAJALLE JA OPETTAJALLE

ULKOISET TEKIJÄT

YHTEISKUNTA

ALUEELLISET JA KANSAL-
LISET TYÖMARKKINAT

Lähde: Työkykytalo (Työterveyslaitos 2012) ja Ohjaus työllistyvyyden tukena (H. Kasurinen. Yhteisellä matkalla; Aikuisten ohjauksen vaikuttavuutta etsimässä 2013)

Työelämään ohjaus tukee opiskelijan ammatillisen suuntautumisen selkiytymistä, joka antaa valmiuksia täydennyskoulutus- ja urasuunnitteluun. Työelämään ohjauksen käsikirja antaa opinto-ohjaajille ja opettajille välineitä toteuttaa työelämään ohjausta opintojen aikana.

SISÄLLYSLUETTELO:

Näin käytät opasta	4
Opas toimii työkaluna	4
Tietopaketti, jossa on erilaisia vaihtoehtoja	4
Yksilölliset tekijät	5
Valmiudet	7
Ammatillinen osaaminen	9
Työelämätaidot	12
Työllistyvyys	14

NÄIN KÄYTÄT OPASTA

Ohjaajan on hyvä tunnistaa kunkin opiskelijan erityinen tilanne ja siihen vaikuttavat ulkoiset tekijät sekä kyky selviytyä muutostilanteesta. Tavoitteena on, että opiskelija löytää itseään tyydyttävän ratkaisun, jonka perusteella hän alkaa suunnitella elämäänsä ja ammatillista uraansa. Ohjausprosessin aikana tulee miettiä niitä tekijöitä, joilla opiskelija voi vahvistaa omaa työllistymistään tai jotka vaikeuttavat sijoittumista avoimille työmarkkinoille.

OPAS TOIMII TYÖKALUNA

- Koulutuksen hakeutumisvaiheesta aina työelämään siirtymisvaiheeseen asti
- Opintojen ja opiskeluprosessin aikana vaihteittain etenevänä mallina

TIETOPAKETTI, JOSSA ON ERILAISIA VAIHTOEHTOJA

- työelämävalmiuksien kehittämiseen
- tietoa työelämään ohjauksen prosessista ja siihen vaikuttavista tekijöistä
- vinkkejä mm. erilaisista tehtävistä ja malleja työelämään ohjauksen valmentamiseen käytännön opiskelutilanteessa
- työkalut suunnitella ja toteuttaa työelämään ohjauksen oppitunti

Talopainikkeet ohjaavat aiheeseen liittyviin tärkeisiin lisätietoihin (Jos linkkiä klikatessasi tulee Security Warning ruudulle, klikkaa Allow niin linkki avautuu.

Muut linkit avautuvat talonkattoa klikkaamalla.

YKSILÖLLISET TEKIJÄT

YKSILÖLLISET TEKIJÄT

TERVEYS - ARVOT - ASEENTEET
TOIMINTAKYKY - OMINAISUUDET

Opiskelijan perusvalmiudet ovat edellytyksenä täysipainoiselle opiskelulle ja urasuunnittelulle. Yksilöllisiä tekijöitä ovat mm. opiskelijan voimavarat, terveys, elintavat, itsetuntemus ja itsetunto, sosiaaliset suhteet, sosiaalinen pääoma sekä epävarmuuden sietäminen. Toisena ryhmänä tulevat opiskelutaidot, tavoitteet ja motivaation taso, kokonaisuuden hahmottaminen, ajankäyttö, ryhmätyövalmiudet sekä oman elämän hallinta.

Ennen kuin opiskelija aloittaa opinnot, on hänen opiskeluvalmiutensa selvitetty ja hänelle on tehty tavoitteellinen etenemissuunnitelma TE-palvelussa. Opiskelijalle on löydetty hänelle soveltuva ammattiala sekä sopiva tapa opiskella ammatti. Opiskelijan osaamisen taso on suhteutettu työelämän kannalta riittäväksi ja hän kykenee opiskelemaan 6 tuntia 5 päivää viikossa.

LIITE Sora -opas

Lähde: www.oph.fi

http://www.oph.fi/download/148884_Koulutuksen_jarjestajille_keinoja_puuttua_opiskeluun_soveltumattomuuteen.pdf

LINKKI - SoRa

Lähde: OPH, 23.12.2011: Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset, LIITE2
<http://lao.fi/loader.aspx?id=cfeb739d-3647-420b-a911-770b7eb04875>

LINKKI - Suunnan työhönkuntoutuksen palveluprosessi

Lähde: www.te-keskus.fi
<http://www.te-keskus.fi/Public/download.aspx?ID=19543&GUID={A604DDAA-A522-4F70-971E-4C8BA0159709}>

LINKKI - Henkilökohtaisen ohjauksen prosessi

Lähde: Väylä hanke
<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=c9a336e7-2119-4f8e-b1f9-33a0e588cc68>

TESTEJÄ URAVALINTAAN:

Tunne itsesi:

<http://www.uramyrsky.fi/Mansikkapaikka/index.html>

Tunne itsesi:

<http://www.zest.fi/>

Tunnista osaamisesi:

<http://www.aikuiskoulutuksenvoima.fi/pages/osaaminen/taidot.php>

AmmatINVALINTATESTI:

<http://www.tat.fi/backstage/ammatinvalinta/>

VALMIUDET

VALMIUDET

ITSETUNTEMUS - MOTIVAATIO
TYÖLLISTYVYYSUSKOMUKSET

Työnantajat kiinnittävät yhä enemmän huomiota työnhakijan työelämävalmiuksiin. Yleisillä työelämävalmiuksilla tarkoitetaan niitä taitoja joita työelämässä tarvitaan ammatillisten taitojen lisäksi. Yleisiä työelämävalmiuksia ovat mm: kirjallisen ja suullisen ilmaisun taidot, viestinnälliset valmiudet, oman ajankäytön hallinta, projektinhallintataidot, suunnitelmallisuus, organisointikyky, ongelmanratkaisuvaihtoehdot, kyky etsiä ja omaksua tietoa eri lähteistä, itsenäinen työote ja myös tiimityötaidot, vastuuntunto ja vastuunkantokyky, stressin sietokyky, täsmällisyys, tunnollisuus, neuvottelutaidot, erilaisuuden sietäminen, omien vahvuuksien, kehitystarpeiden ja kiinnostuksen kohteiden tunnistaminen sekä työelämän ja toimialan vaatimusten mukainen käyttäytyminen. Koulutuksen tulee edistää myös persoonallisuuden kasvua, eikä pelkästään keskittyä opintosuoritukseen.

Kuvio 3. Motivaatio (Kupias & Peltola 2009, 129.)

Hyvinvoivan työnhakijan ja työntekijän liikkeelle paneva voima on motivaatio, joka rakentuu tekemisen ilosta, itselle tärkeistä asioista sekä onnistumisen kokemuksista. Mikäli jokin näistä osa-alueista ei toteudu toivotulla tavalla, puuttuu myös hyvä motivaatio työnhakemiseen sekä työssä suoriutumiseen. Mikäli kaikki osa-alueet ovat tasapainossa, on sisäinen voimavara liikkeelle paneva voima, joka synnyttää halun muutokselle ja toimimaan kohti tavoitetta. (Koivisto, R. 2013. s. 66) (Lähde: Koivisto, R. 2013. Työräätäli – työnantajien ja työntekijöiden kumppani. Opinnäyte. Karelia AMK.)

Välityömarkkina-asiakkaiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille on haastavaa. Välityömarkkina-asiakkaat ovat olleet usein erilaisissa tuetuissa töissä kuten palkkatukityössä ja työkokeilussa. Opinnot he pääasiassa ovat suorittaneet työvoimapoliittisessa koulutuksessa, johon kuuluu palkattomia työssäoppimisjaksoja. Kun opiskelija ei usko enää omiin kykyihinsä työllistyä, hän valitsee helposti tutun työssäoppimapaikan ja mahdollisesti tutun työn. Opettajan/ohjaajan tehtävänä on tällöin tunnistaa mitä opiskelija ajattelee työllistymisestään. Lisäksi tulee rohkaista opiskelijaa muuttamaan vanhoja toimintatapoja ja vahvistamaan uutta omaa toimintakykyä.

Työpaikan ilmapiirillä, työntekijöillä ja työpaikkaohjaajilla on iso merkitys siihen, miten välityömarkkina-asiakas tulee suhtautumaan työhön ja työpaikkaan. Opiskelijan minäpystyvyys ja ammatillisuus kasvaa, jos ilmapiiri on positiivinen ja kannustava.

LINKKI - Työräätäli - työnantajan ja työntekijöiden kumppani -tutkimus

Lähde: www.lao.fi/loader.aspx?id=2c775535-b4f7-473b-9db9-7026f29da7d8

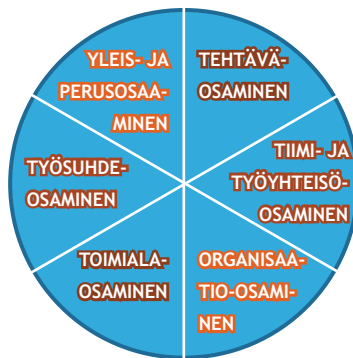
VIDEO:

Ammattiesittelyjä: <http://kunkoululoppuu.fi/videot/kaikki-videot/>

AMMATILLINEN OSAAMINEN

AMMATILLINEN OSAAMINEN

Koulutuksen aikana opintotarjonta tulee olla joustavaa, tuettua ja työelämää lähellä olevaa toimintaa. Opintojen aikana pohditaan kiinnostavia työtehtäviä ja työllistymismahdollisuuksia. Opiskelija tarvitsee tukea motivaation kehittymiseen sekä ammatillisen itsearvioinnin kehittymiseen. Näiden pohjalta opiskelija pystyy tekemään tulevaisuuden suunnitelmia ja arvioimaan ammatillisen osaamisensa tasoa, opiskelutaitoja sekä taitoa toimia erilaisissa tilanteissa.

Lähde: Työntekijän osaamisalueet (Kupias & Peltola 2009)

Opintojen aikana kartoitetaan opiskelijan työelämätaitojen osaamisalueita, kiinnostuksen kohteita valitsemallaan toimialalla ja laaditaan työllistymissuunnitelma.

ALLA LINKIT OPINTOPIIRIN MATERIAALEIHIN:

LIITE - Työelämään ohjaus työkirja I

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=154442fc-f5f7-478a-be91-f5f904a7a6a0>

LIITE - Työnhaun ohjeet

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=fbc3e8ab-71ff-4030-9dff-89e72d44aac4>

LIITE - Työelämään ohjaus työkirja II

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=33fd14a8-f816-4387-9311-165797fa8302>

LIITE - Työelämään ohjaus työkirja III

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=9245e94a-07e5-4e9a-a2e4-9cae385e241f>

LIITE - Kirje Minulle

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=0e6ab120-3747-4483-8506-94ebf63ecca8>

MUITA LINKKEJÄ:

CV ja työhakemus:

<http://uranoste.fi/cv-vinkit/>

Hakemus malli:

http://www.ouka.fi/c/document_library/get_file?uuid=7971eb24-a7f9-40ad-808c-9468c6b5ef7e&groupId=488297

Tee sähköinen ansioluettelo:

<http://www.aikuiskoulutuksenvoima.fi/pages/osaaminen/todistukset.php>

CV netti:

<https://asiointi.mol.fi/cvhaku/>

Tieliikenne 2021:

<http://tyimi.fakiirimedia.com/esitykset/esitys.php?esitys=24>

Ammattialojen tulevaisuuden näkymiä:

<http://www.te-keskus.fi/Public/download.aspx?ID=19960&GUID={81262DB7-0F3D-41CB-87AF-5015C3F4DEE1}>

Työllisyysnäkymiä:

<http://foreammatti.fi/faces/index.xhtml>

Tulevaisuuden työntekijä:

http://www.autotieto.net/Yritt%C3%A4jyys1122005/Opetusmateriaalit/tulevaisuuden_tyontekija.htm

TYÖELÄMÄTAIDOT

TYÖELÄMÄTAIDOT TYÖYHTEISÖTAIDOT

Pärjätäkseen työelämässä opiskelija tarvitsee ammatillisen osaamisen lisäksi työelämätaitoja, elämän hallinnan ja arjen hallinnan taitoja. Ihminen hallitsee elämäänsä ulkoisesti, kun hän pystyy ohjaamaan elämänsä kulkua omien tavoitteidensa mukaisesti ilman, että hänestä itsestään riippumattomat tekijät vaikuttavat siihen oleellisesti. Kun ihminen pystyy sopeutumaan erilaisiin elämäntilanteisiin, näkemään asioissa hyvät puolet ja hyväksymään erilaiset elämäntapahtumat osaksi elämää, on kyse sisäisestä elämänhallinnasta. Työelämätaitoihin kuuluu taitoja, joita voi käyttää kuka tahansa ja missä tahansa, riippumatta siitä, että mitä työtä tekee ja missä työpaikassa.

Työelämätaitojen ylläpitämiseen liittyy elinikäinen oppiminen, jolla kaikkea elämän aikana tapahtuvaa oppimista, jonka tarkoituksena on kehittää yksilön tietoja, taitoja ja kykyä henkilökohtaisessa, yhteiskunnallisessa tai sosiaalisessa elämässä ja/tai työelämässä. Nämä ovat keinoja, jolla työnhakija voi erottua muista hakijoista. Hänellä on useampi ammatti, jolloin on mahdollisuus valita eri työpaikkojen väliltä.

LIITE - Arvolauseke

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=adc5736b-adbd-4501-ad04-a98c6fc4d6bb>

LIITE Portfoliopohja

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=0e342b19-48d6-4e51-97f1-e3a-b804d8cff>

LIITE Apukysymyksiä ARVI lomakkeiston täyttämiseen

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=67ea5cad-e7c2-48cd-b7ec-847635b3e52f>

Palautteen antaminen ja vastaanottaminen:

http://elearning.fi/ura-avain/8_palautteen_antaminen_ja_vastaanottaminen.pdf

Palautetta työpaikkaohjaajalle:

http://elearning.fi/ura-avain/9_palautetta_tyopaikkaohjaajalle.pdf

Oppimisvaikeuden huomioiminen työpaikalla:

http://elearning.fi/ura-avain/5_oppimisvaikeuden_huomioiminen_tyopaikalla.pdf

Portfolio ammatillisessa koulutuksessa:

http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/portfolioly/port_ammattillisessa.htm

Portfolio malli:

http://www.helsinki.fi/mmttk/opiskelu/perustutkintoopiskelijat/dokumentit/AHOT_osaamisportfolio.pdf

TYÖLLISTYVYYS

TYÖLLISTYVYYS

Työllistyvyys on yhdistelmä tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan työllistymisen, pysymisen työllistyneenä ja etenemisen työuran aikana. Yksilön työllistyvyys riippuu henkilökohtaisista ominaisuuksista, miten ne esitetään ja millaisina ne näyttäytyvät työmarkkinoilla, lisäksi vaikuttavat sosiaaliset taidot ja ympäristön vaikutukset mm. elinikäisen oppimisen tarjoamat mahdollisuudet sekä elinkeinoelämän taloudellinen tilanne.

LIITE - Starttikoulutusmalli

Lähde: Lapin ammattiopisto, Väylä hanke

<http://www.lao.fi/loader.aspx?id=72896a1e-2e68-4aa3-a783-6d23910cdb37>

LINKKEJÄ:

10 vinkkiä uuteen työhön:

<http://tyopaikat.oikotie.fi/tyontekijalle/artikkelit/10-vinkkia-uuteen-tyohon>

Työllisyysnäkyviä:

<http://foreammatti.fi/faces/index.xhtml>

VÄYLÄ-HANKE

TEKIJÄT:

Koivisto Rita, tekstit ja toim.

Ylitervo Anne, taitto

OPAS ON LADATTAVISSA OSOITTEESTA WWW.LAO.FI/VAYLA